

Som Sekretær for Udvalget har fungeret Lederen af Beskæftigelsescentralens Planlægningskontor, Fuldmægtig i Arbejds- og Socialministeriet *M. O. Olufsen* og som teknisk Sekretær Lederen af Beskæftigelsescentralens tekniske Afdeling, Civilingeniør *H. Ravn*.

Indledning.]

Udvalget holdt sit første Møde den 18. December 1944, i hvilket det efter en almindelig Forhandling om de mere principielle Linier for Arbejdets Tilrettelæggelse vedtoges, at Beskæftigelsescentralen i Samarbejde med Udenrigsministeriets Repræsentant, Direktør Odell, skulde søge at tilvejebringe saa præcise Oplysninger som overhovedet muligt om de lettest tilgængelige Arbejdsopgaver, saasom Retablering af Tankgrave, Pigtraadsspærringer, Telefon- og Telegrafledninger m. v. Da det under de foreliggende Forhold viste sig umuligt paa anden Maade at fremskaffe de ønskede, nødvendige Oplysninger, foretog Kontorchef Skalts og Udvalgets Sekretærer i Februar Maaned 1945 en Rejse til Amtmændene over Haderslev, Vejle, Ribe, Ringkøbing, Viborg, Thisted, Hjørring, Aalborg, Randers, Aarhus og Skanderborg Amter, ligesom man forhandlede med det offentlige Arbejdsanvisningskontor i Odense og Stiftamtmand Herschends Kontor i Silkeborg. Naar man indskrænkede sig til Forhandling med de nævnte Myndigheder, skyldes dette, at man mente det rigtigst at undgaa enhver Optræden eller Forhandling, som kunde give Anledning til Indgriben af de tyske Myndigheder.

Ved Forhandlingerne med Amtmændene gjorde man Rede for Arbejdsministeriets paa Grundlag af tidligere Erfaringer dannede foreløbige Syn paa, hvorledes Retableringsopgaven formentlig bør gribes an, nemlig saaledes at Opgaven tages i to Tempi. Først en saakaldt „Straksopgave“, omfattende Retablering af Tankgrave, Skyttegrave, Pigtraadsspærringer, Telefon- og Telegrafledninger og -master samt endvidere en Registrering m. v. af Barakker og Bygninger opførte af Værnemagten og Etablering af en vis Bevogtningstjeneste, særlig til Brug ved Bevogtning og Drift af eventuelle Landbrugsejendomme paa Flyvepladserne eller andetsteds. Denne Straksopgave kan paa den ene Side løses straks efter Krigens Ophør, fordi der formentlig hverken ud fra udenrigs- eller indenrigsmæssig Side eller af militære eller andre Hensyn vil være Interesse for disse Anlægs Bevarelse, og paa den anden Side *bør* den ogsaa løses straks efter Krigens Ophør, først og fremmest fordi Landbruget allerede af driftsmæssige Grunde maa ønske disse Anlæg fjernet omgaaende, men ogsaa fordi Retableringen af Anlægene vil give en betydelig Beskæftigelse og derigennem bidrage til Bekæmpelsen af den efter Krigen ventede meget betydelige Arbejdsløshed. Hertil kommer, at Gennemførelsen af denne Straksopgave kan ske uden at kræve forudgaaende Projektering eller lignende større Forarbejder, og at næsten hele Udgiften vil gaa til Arbejdsløn, saaledes at Materiale manglen ikke lægger Hindringer i Vejen for Arbejdets hurtige Iværksættelse.

Med Hensyn til de *øvrige Retableringsopgaver* — Flyvepladser, egentlige Befæstningsanlæg saasom militære Betonbunkers, Kanonstillinger, militære Jernbaner og Havneanlæg o. s. v. — gav man Udtryk for den Mening, at man, dels af militære Hensyn, dels af Hensyn til Anlæggenes, f. Eks. Flyvepladsernes Anvendelighed for Landets eget Behov, først kunde tage endelig Stilling til disse Opgaver efter Krigens Afslutning, eventuelt i en paa bredere Grundlag nedsat særlig Kommission, selv om man muligvis allerede i Udvalget i nogen Grad kunde definere eller tilrettelægge Opgaverne. Endelig drøftede man med Amtmændene Spørgsmaalene om Finansieringen af Retableringen, herunder Nødvendigheden af at yde Erstatning til Lodsejerne, Retableringsarbejdernes Udbydelse i Licitation og Tilsynet med Arbejdernes Udførelse m. v.

Samtlige de besøgte Amtmænd, der var meget interesserede i at faa Lejlighed til at drøfte disse Spørgsmaal, som ude i Landet optog Sindene stærkt, var ganske enige i den foreslaaede Opdeling af Retableringsopgaverne i en Straksopgave og i en senere Opgave, og mente tillige, at Straksopgaverne burde gennemføres saa hurtigt som overhovedet muligt og uden for mange Formaliteter. De fornødne Forberedelser burde derfor føres saa langt frem som muligt. Amtmændene udtalte alle, at Landbrugerne vilde stille Krav om omgaaende Iværksættelse af Retableringsarbejder, i samme Øjeblik Krigen var forbi, idet især Tankgravene og Pigtraadsspærringerne er til stor Ulempe for Forbindelsen mellem Markerne (næsten ingen Broer og derfor store Omkørsler) og dermed for Dyrkingen af disse. De medfører endvidere forøgede Udgifter og Slidtage paa Vogne og Maskiner. Tankgravene er ligesom Pigtraadsspærringerne Vokseplads for talrige Ukrudts-